بەناوی خوای بەخشندەو میهرەبان

بەناوی گەلەوە

ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستان ـ عیراق

پشت بە حوکمی بڕگە(١) ی ماددەی (٥٦) لە یاسای ژمارە (١) ی ساڵی (١٩٩٢) ی، هەموار کراوو، لە سەر داوای ئەنجومەنی وەزیرانی هەرێمی کوردستان ـ عیراق، ئەنجومەن لە دانیشتنی ژمارە (٨)ی رۆژی (٢٠٠٦/٩/٢٥) ی خۆیدا، بڕیاری دانانی ئەم یاسایەی خوارەوەی دا:

یاسای ژمارە(١٢)ی ساڵی / ٢٠٠٦

یاسای وەزارەتی گواستنەوەی هەرێمی کوردستان ـ عیراق

ماددەی یەکەم :

مەبەست لەم زاراوانەی خوارەوە ، ئەو واتایانەی بەرامبەریانە :

یەکەم:هەرێم : هەرێمی کوردستان– عێراق.

دووەم:ئەنجومەنی وەزیران : ئەنجومەنی وەزیرانی هەرێم .

سێیەم:وەزارەت : وەزارەتی گواستنەوە.

چوارەم:وەزیر : وەزیری گواستنەوە.

پێنجەم:بریکار : بریکاری وەزارەت.

شەشەم:دەستەڵاتەکانی وەزارەت : وەزارەت ، خۆی لە هەموو کاروباری گواستنەوە بەرپرسە لە هەرێمدا بە هەموو جۆرەکانیەوە ،.

حەوتەم:گواستنەوەی زەمینی :گواستنەوەی گەشتیاران و رێبواران و شتومەکە (بضاعة) بە هۆی ئۆتومبیل وشەمەندەفەران لەناوەوەی شاران و لە نێوان شارەکانی هەرێم و دەرەوە ، هەروەها لە دەرەوەی عێراقیشدا ،.

هەشتەم:گواستنەوەی ئاسمانی : گواستنەوەی گەشتیاران و شتومەکە لە نێوان فڕۆکەخانەکانی هەرێم و عێراق و دەرەوەیدا .

نۆیەم:گەراج : ناوچەیەکی دیار کراوە لە زەوی و بینایەو سەر گیراوی لەسەر دروست کراوە بۆ ئاسانکاری کارەکانی و گواستنەوەی گەشتیاران لەناوەوەو نێوانی شارەکان و دەرەوەیدا .

دەیەم:فڕۆکەخانەی نێو دەوڵەتی : فڕۆکەخانەیەکە ، حکومەت لە هەرێمدا دیار دەکا بۆ جموجۆلی ئاسمانی بەرەو ناوەوەو دەرەوەیدا . رێکارەکانی پەیوەست بە گومرگ و کۆچبەری و ،

تەندروستىو ، حيجرى تەندروستى بۆ ئاژەڵان و ، رووەكان دەگرێتە بەر و لەگەڵ ڕێکاری دیکەی هاوشێوەیان .

یازدەم:فڕۆکەخانە : گۆڕەپانێکی دیار کراوە لەسەر رووی زەوی یان لەسەر رووی ئاودا ، بینایەو دامەزراوو ئامێرو ئامرازی تێدایە . هەمووی یان بەشێکی بۆ گەیشتن و دەرچوون و جموجۆلی فروکە تەرخان کراوە .

ماددەی دووەم :

ئامانجەکانی وەزارەت:

یەکەم: دامەزراندنی تۆرەکانی هێڵی ئاسنی و ، بەستنەوەیان لەگەڵ شارەکانی عێراق و دەرەوەیدا . هەروەها دابینکردنی هەموو پێداویستیەکانی لەخانوبەرە .

دووەم: رێکخستنی کەرتەکانی گواستنەوەی زەمینی و ئاسمانی .

سێیەم: سەرپەرشتیکردنی گەراجەکانی گواستنەوەی شتومەك و گەشتیاران و بیناکردن وبەکرێدانی گەراجەکان.

چوارەم: رێکخستن وکارگێریە ئاسمانیەکان و فرۆکەخانە مەدەنیەکان .

پێنجەم: فەراهەمکردنی پێداویستیەکانی بەڕێوەبردنی جموجۆلی ئاسمانی بە جۆرێك ، کە سەلامەتیو خۆشڕەوشیەکەی بە شێوەیەکی خێراو رێك و پێك زامن بکات .

شەشەم: دامەزراندن و سەرپەرشتیکردنی فرۆکەخانەکان بە پێی ئەو رێوشوێنە نێودەوڵەتیانەی کە لە رێکخراوی ICAO پشتی پێ بەستراوە .

حەوتەم: دانانی سیاسەتی گشتی بۆ گواستنەوەو ، سەرپەرشتیکردن لەسەرجێبەجێکردنی و ، هاوکاری کردنیش لەگەڵ لایەنە پێوەندیدارەکاندا .

هەشتەم:چاکردنی ئاستی بەجێگەیاندنی گواستنەوە و دانی مۆڵەت جگە لە گواستنەوەی گەشت و گوزار ، بە پێی ئەوبەندو بەستانەی کە وەزارەت دەریان دەکات .

نۆیەم:بەپێی ڕەوش ورەفتاری نێودەولەتی، دامەزراندن و فراوان کردن وسەرپەرشتی کردنی وێستگەکانی کەشناسی و چاودێری بومەلەرزە وئامرازو ئامێری پێویستی بۆ دابین دەکات.

دەیەم: هاوبەشی کردنی لایەنەکانی پەیوەندیدار لە پاراستنی ژینگەدا .

یازدەم:هاندانی ململانێ و خەملاندنی تواناى ململانکاریەکە لە رێگەی کۆمپانیاکان و کەرتی تایبەتەوە بە جۆرێك کە خزمەتی بەرژەوەندی گشتی بکات.

دوازدەم: دانانی هەموو رێنماییە زەرووەرەکان بۆ زامنکردن و وەگەرخستنی فڕۆکەخانەکان ، بە پێی سیاقاتی کارپێکراوی نێودەوڵەتی .

سێزدەم: چاکردنی ئاستی بە جیَ گەیاندنی گواستنەوەی ئاسمانی و ، دۆزینەوەی چاکترین شێوازی گۆرین .

چواردەم: ئیجازە بە کۆمپانیاکانی ئەو هێڵە ئاسمانیە دەدات کە بۆ مەبەستی باشتر کردنی گواستنەوەی ئاسمانی لە هەرێمدا بکەونەکارو، هەروەها هەموو جۆرە نوسینگەکانی ووشکانی.

پازدەم: رێز لە بە جێهێنانی گشت پێکهاتە نێودەوڵەتیەکان دەگریَ کە پێوەندیان بە گواستنەوەی ئاسمانیو گواستنەوەی سەرزەمینەوە هەیە .

شازدەم: سەرپەرشتی نوسینگەکانی گواستنەوە لە هەموو خاڵەکانی پەرینەوەی سنورەکانی هەرێمداو وەرگرتنی کریَ و مزە (الرسوم) وبەکارهێنانی مەنەفێست بەپیَ ی یاساکان وبەهەماهەنگی لەگەڵ وەزارەتە پەیوەندیدارەکان.

ماددەی سێیەم :

یەکەم : وەزیر : سەرۆکی باڵاو، بەرپرسی ئیش وکارو ئاراستەکردنی سیاسەت و،سەرپەرشتیکردن ورقابەکردنی وەزارتەکەیەو هەمووبریار وفرمان ورێنماییەکانیش پێوەندیان بە ئەرك و فرمان وپێکهاتەو سەلاحییات و،کاروباری دیکەی هونەری و دارایی وئیداری و رێکخستنی وەزارەتەکەوە، هەیە، بەپێی حوکمەکانی یاسا،لە وەزیرەوە دەردەچیَ.وەزیر بەرپرسە لەبەردەمی ئەنجومەنی وەزیراندا،چونکە خۆیشی ئەندامێکی هاوکارە لەوئەنجومەنەدا.

دووەم : بریکاری وەزارەت : لە چوارچێوەی سەلاحییات،کەوەزیر پێی دەسپێریَ، یاریدەی وەزیر دەدات، لە ئاراستە کردن و، سەرپەرشتی کردنی کاروباری وەزارەتەکە.

سێیەم- راوێژکارەکان : لە چوار کەس زێتر نابیَو، مەرجیشە بڕوانامەی زانکۆییان هەبیَ و خاوەن ئەزموون و کەردەش بن.

ماددەی چوارەم:

ئەنجومەنی ڕاوێژکاری :

ئەنجومەنی راوێژکاری وەزارەت لەمانە پێك دێت :

یەکەم: وەزیر/ سەرۆك .

دووەم: بریکاری وەزارەت / جێگری سەروٓك .

سێیەم: سەرۆکی دامەزراوەی فرۆکەخانەی مەدەنی لەهەرێم / ئەندام .

چوارەم: بەڕێوبەرە گشتیەکانی وەزارەتەکە / ئەندام .

پێنجەم: بەڕێوەبەری کاروباری یاسایی/ ئەندام

شەشەم: ڕاویژپێکراوان و شارەزایانی بواری گواستنەوە لەناو وەزارەت و لەدەرەوەی لەوانەی کە ئەنجومەن ئامادە بوونیان بەزەروور دەزانێ بەمەرجێ لە چوار ئەندام تێنەپەڕن و مافی دەنگدانیان نیە. ئەندامن

ماددەی پێنجەم :

پێکهاتەکانی وەزارەت:

وەزارەت لەمانە پێك دێت:

١- نووسینگەی وەزیر : فەرمانبەرێ بەپلەی بەڕێوەبەر سەرۆکایەتی دەکا، بڕوانامەی زانکۆی هەبێ، ژمارەیێ فەرمانبەریش یاریدەی دەدەن.

٢- نووسینگەی بریکاری وەزارەت : فەرمانبەرێ بەپلەی بەڕێوەبەر سەرۆکایەتی دەکا، بڕوانامەی زانکۆی هەبێ، ژمارەیێ فەرمانبەریش یاریدەی دەدەن.

٣- بەڕێوەبەرایەتی گشتی کاروباری ئیداری ودارایی: فەرمانبەرێ سەرۆکایەتی دەکاو بەڕێوەی دەبا،بڕوانامەی زانکۆی هەبێ و، خاوەن ئەزموون وپسپۆڕیش بێت.

٤-بەڕێوەبەرایەتی گشتی کاروباری گواستنەوەی ووشکانی و هێڵەکانی ئاسن: فەرمانبەرێ سەرۆکایەتی دەکاو بەڕێوەی دەبا،بڕوانامەی زانکۆی هەبێ و، خاوەن ئەزموون وپسپۆڕیش بێت.

٥- بەڕیوەبەرایەتی گشتی پێشبینی(الانواء) کەشو هەواو بومەلەرزە: فەرمانبەرێ سەرۆکایەتی دەکاو بەڕیوەی دەبا،بڕوانامەی زانکۆی هەبێ و، خاوەن ئەزموون وپسپۆڕیش بێت.

٦- دەزگای فڕۆکەوانی مەدەنی لە هەرێمی کوردستان: فەرمانبەرێ بەپلەی تایبەت سەرۆکایەتی دەکا و بەڕیوەی دەبا کە بڕوانامەی زانکۆیی هەبێ و ڕاستەخۆ بەوەزیرەوە پەیوەست دەبێ و پێکهاتەو ئەرکەکانی بە یاسا ڕێك دەخرێ.

٧- بەڕیوەبەرایەتی فڕۆکەخانەی نێودەوڵەتی هەولێر: فەرمانبەرێ بەپلەی بەڕێوەبەری گشتی سەرۆکایەتی دەکا، کە بڕوانامەی زانکۆی هەبێ.

٨- بەڕیوەبەرایەتی فڕۆکەخانەی نێودەوڵەتی سلێمانی: فەرمانبەرێ بەپلەی بەڕێوەبەری گشتی سەرۆکایەتی دەکا، کە بڕوانامەی زانکۆی هەبێ

ماددەی شەشەم :

ئەرکوفرمان و ئیشە تایبەتیەکانی و پێکهاتەی وەزارەتەکە بەپێڕۆ دیار دەکرێ.

ماددەی حەوتەم :

وەزیر، بۆی هەیە، بەڕێوەبەرایەتی و بەش و هۆبە، لە پێکهاتەی وەزارەتەکەدا بەپێی پێداویستی ئیشەکانیان، بکاتەوە، یان یەکیانبخات یان پۆچەڵیان بکاتەوە.

ماددەی هەشتەم :

وەزیر بۆی هەیە، رێکەوتنامەوە گرێ بەست لەگەڵ کۆمپانیاو لایەنە بیانیەکان لە بواری گواستنەوەدا مۆربکات دوای وەرگرتنی رەزامەندنی ئەنجومەنی وەزیران.

ماددەی نۆیەم :

هەر دەقێ لەگەڵ حکومەکانی ئەم یاسایەدا نەگونجێ کاری پێناکرێ .

ماددەی دەیەم :

پێویستە لەسەر ئەنجومەنی وەزیران و لایەنە پێوەندیدارەکان حکومەکانی ئەم یاسایە بخەنەکار.

ماددەی یازدەم:

ئەم یاسایە ، لە رۆژی دەرچوونیەوە دەخرێتە کارو لە رۆژنامەی فەرمی (وەقایعی کوردستان)ەوە ، بلاودەکرێتەوە.

عدنان رەشاد موفتی
سەرۆکی ئەنجومەنی نیشتمانیی
کوردستان ـ عیراق

هۆکارەکانی دانانی ئەم یاسایە

لەبەر ئەوەی، وەزارەتی گواستنەوە لە حکومەتی هەرێمی کوردستاندا، تازە دانراوەو، بۆ ئەوەش، کە دامودەزگاکانی ئەم وەزارەتە نوێیە، بەپێی رەوشی یاسای هەرێمی کوردستان، بەرەوچاکتر بگۆردرێ و، چالاکی توانستی پتر بکرێ و ئەرکوفرمانی خۆی بە ئاسانی پیادە بکاو، ئامانجە دەستنیشانکراوەکانی فەراهەمکردن و دامەزراندنی تۆرەکانی هێڵی ئاسندا بێتەدی و کاروباری رێگای ئاسمانی و فرۆکەخانە مەدەنیەکان رێك بخرێن و سیاسەتی گشتیی گواستنەوە دابنرێ و لە، جێبەجێکردنیدا، سەرپەرشتی بکرێن و، کەرتەکانی گواستنەوەی ووشکانی (البری) رێگاکانی ئاسمانی رێك بخرێن و، گواستنەوەی سەفەر کاران و شمەك (البضائع) بەهەموو جۆرەکانیەوە، لە ناو شارەکانی هەرێم و، لە نێوان شارەکانی هەرێم و دەرەوەیدا، بەرێکوپێکی بەرێوەبچێ و، هەموو کاروباری گواستنەوە، بەم وەزارەتە تازەیە بسپێردرێ، لەبەر ئەوەی بەزەروور زانرا، یاسایەك دابنرێ، کە ئەرکوفرمانی ئەم وەزارەتە نوێیەو بەرێوەبەرایەتیەکانیشی دیار بکات، بۆ وەدەستهێنانی هەموو ئەو ئامانجانە، ئەم یاسایە دانرا.